

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار به نقل از گروه تحلیل، تفسیر و پژوهش های خبری ایرنا، سازمان منطقه آزاد تجاری - صنعتی چابهار که در اوایل دهه ۱۳۷۰ در کنار چابهار و در حاشیه دریای عمان و اقیانوس هند بنیان گذاشته شده است، با توجه به اهداف یاد شده، می تواند تحقق بخش توسعه منطقه ای در جنوب شرق کشور باشد.

منطقه آزاد تجاری - صنعتی چابهار در زمینی به مساحت ۱۴ هزار هکتار و ۹ پیکره در اردیبهشت سال ۱۳۷۰ با مصوبه هیات وزیران رسمیت یافت و در ۲۲ بهمن ماه سال ۱۳۷۱ همزمان با کیش و قشم توسط مرحوم آیت الله علی اکبر هاشمی رفسنجانی ریاست جمهوری وقت رسماً افتتاح شد.

این منطقه با گذشت بیش از دو دهه نه تنها در اقتصاد ملی و منطقه ای ایفاگر نقش می باشد، بلکه در استان سیستان و بلوچستان به روزنه اصلی امید به زندگی اقتصادی و اجتماعی و سیاسی مبدل شده است.

اما منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار به عنوان یکی از مناطق آزاد هفت گانه کشور به رغم دستاوردهایی که تاکنون داشته، برای تحقق بخشیدن به تمامی اهداف تعریف شده آن، نیازمند تلاش و سرمایه گذاری های بیشتر برای پشت سر گذاشتن چالش ها و نیز ایجاد بسترهای لازم از جمله فراهم شدن زیرساخت های جاده ای، ریلی و هوایی است.

عبدالرحیم کردی، رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار در گفت و گو با تیم خبری اعزامی ایرنا، ضمن اشاره به برخی از این چالش ها، از مهمترین مزیت های اختصاصی منطقه آزاد چابهار را داشتن موقعیت جغرافیایی راهبردی در کنار آبراه های بین المللی و نزدیکی به خطوط بین المللی کشتیرانی، نقطه اتصال کریدور شرق ایران به آب های آزاد، ارتباط چند وجهی حمل و نقل از طریق هوا، زمین و دریا و دسترسی به بازارهای آسیای میانه، قفقاز و افغانستان، برشمرد.

نزدیک بودن به کشورهای پرجمعیت جنوب آسیا (هند و پاکستان)، دسترسی آسان به سوخت های فسیلی و مواد معدنی گوناگون در شرق ایران و نزدیک بودن به بزرگترین منابع انرژی جهان در حوزه خلیج فارس نیز از دیگر مزیت های اختصاصی منطقه آزاد چابهار است که کردی به آنها اشاره کرد.

وی همچنین در این گفت و گو، «ایفای نقش پررنگ در اقتصاد ملی و منطقه ای»، «اثرگذاری بر اقتصاد محلی و شکوفایی آن»، «انتقال دانش و فناوری»، «توسعه تعاملات بین المللی» و «جلب مشارکت جوامع محلی و ایفای مسوولیت اجتماعی» را از جمله اهداف و راهبردهای سازمان منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار عنوان کرد.

کردی در پاسخ به سوال ایرنا درخصوص مزیت ها و اهمیت راهبردی منطقه آزاد تجاری چابهار گفت: نقش چابهار به عنوان یک نقطه استراتژیک به لحاظ جغرافیایی، به دلیل تغییر در شرایط منطقه و آرایش اقتصادی آن در سبد قیمت تمام شده کالا یا عوامل نهاده های تولید در قیمت تمام شده کالا، در یکی دو دهه اخیر به سمت پررنگ شدن می رود.

«دلیلش این است که در شرایطی که ما امروز در خاورمیانه و در حاشیه خلیج فارس و دریای عمان داریم، وقتی به جغرافیا و به نقشه جهان نگاه می کنید، می بینید که این منطقه به دلیل دسترسی و پیوندهایی که می تواند با بازارهای منطقه ای برقرار بکند، یک ویژگی های منحصر به فردی دارد. شاید بشود گفت هم در خلیج فارس و هم در دریای عمان، بخشی از این ویژگی ها یکسان هستند، یعنی جغرافیا، جغرافیایی یکسان است و مشترکاتی را به لحاظ دسترسی دارد».

وی ادامه داد: تفاوت هایی هم بین نقطه ها وجود دارد، اما آنچه که در شمال دریای عمان که سواحل مکران به صورت عام و چابهار قرار دارد، پیوند بسیار قوی با یک حجم خیلی مناسبی از بازار حدود ۸۰۰ میلیون نفری است، شما از افغانستان که شروع کنید، بروید به آسیای میانه و قفقاز، روسیه، شرق اروپا و کشورهای همسایه ایران، چیزی حدود ۸۰۰ میلیون نفر را می توانید توی این بازار ببینید و از طرف دیگر، خیلی از این کشورها، کشورهای خصوصاً از قفقاز به این طرف در حال توسعه هستند که در سال های گذشته رشد خیلی خوبی را تجربه کرده اند.

از این طرف هم سهم نهاده های تولید در قیمت تمام شده کالا، وزنشان در حال تغییر است. حمل و نقل شاید در دو دهه قبل جزو

نهادهای تولید نمی آوردیم، منتهی در دو دهه اخیر شکاف فناوری از بین رفته و رقابت ها در تکنولوژی به هم نزدیک شده، در مواد اولیه و نیروی انسانی همینطور، ولی هزینه حمل و نقل نه تنها شکاف را کم نکرده حتی معنادار بدون جایگزین باقی مانده. خوب این همه را به سمت این برده که مسیر نزدیک تری را انتخاب کنید و در نقطه مناسبی نسبت به بازارهای مصرف قرار بگیرید.

در یک مقطعی خیلی از خطوط تولید از اروپا به سمت آسیا منتقل شد چون بازار مصرفی بزرگ دارد، و تولید در اروپا و مصرف در شرق آسیا برای آنها خیلی گران و پرهزینه بود، الان این جابجایی ها دارد ادامه پیدا می کند. الان سه بازار خیلی مهم آفریقا و جنوب آفریقا، شرق آسیا و آسیای میانه و روسیه را داریم. این سه بازار، هم به لحاظ تولید و هم به لحاظ مصرف، همه تولیدکنندگان را به سمتی می برد که در یک نقطه بهینه نسبت به سمت این سه بازار قرار بگیرند و کجا بهتر از چابهار می تواند، هر سه تا بازار را در شرایط مناسبی به هم وصل بکند.

علاوه بر این یک سری مزیت های دیگر را هم در منطقه می تواند ایجاد بکند؛ ما می دانیم که یکی دیگر از آن نهادهای تولید که هنوز نتوانسته ایم، برایش جایگزین مناسب پیدا بکنیم و روی قیمت بعضی از محصولات اثر خیلی جدی دارد، انرژی است. ما انرژی ارزان داریم، دسترسی ما به انرژی فراوان است و این هم در کنار حمل و نقل و دسترسی به بازار، توجیه پذیری هر فعالیت و اقدامی را در این محدوده جغرافیایی پررنگ تر می کند.

این بخشی از ماجرای قواره بین المللی چابهار است. از آن طرف هم در داخل کشور وقتی به آمایش سرزمینی نگاه می کنید، می بینید که عدم توازن جدی بین غرب و شرق کشور داریم. حدود بیش از 70 و 80 درصد جمعیت کشور از مرکز به سمت غرب هستند، تمام فعالیت های صنعتی و اساسی کشور در این محدوده مستقر شده اند و در شرق کشور به رغم پتانسیل های خوبی که داریم، تراکم جمعیتی خیلی پایین است. از آن طرف صنعت و فعالیت جدی در شرق کشور شکل نگرفته است، اصلی ترین کانون فعالیت ها در خراسان رضوی و مشهد است که مبانی آن غیر از پتانسیل ها و ظرفیت های منطقه بوده است. در حالی که ما مشابه مشهد، تعداد زیادی کانون فعالیت در غرب کشور داریم، یکی از دغدغه ها و مسائل جدی در آمایش سرزمینی این است که این توازن را مقداری برقرار کنیم و از این پتانسیل که قواره بین المللی هم پیدا کرده است کمک می گیریم که این مسیر را فعال کنیم.

شخصی که اولین بار به این موضوع توجه کرد، مقام معظم رهبری بودند که به گنج پنهان در سواحل مکران اشاره کردند و خوشبختانه در دولت دکتر روحانی یک اهتمام و جدیت کاملاً مستمری در توسعه سواحل مکران و توسعه و تقویت زیرساخت های مأموریت محور این مسیر شکل گرفت. بندر، راه آهن، منطقه آزاد، پتروشیمی و فولاد و بسیاری از فعالیت ها و صنایع در این محدوده شروع به استقرار کردند و هر کدام از این ها یک موج و یک امیدی از آینده این صنعت و این فعالیت را در تکمیل خوشه هایش به سمت چابهار آورد و فکر می کنم این نگاه و سیاست گذاری در منطقه باعث شد که ما در دو سه سال گذشته تجربه بسیار متفاوتی با 20 سال گذشته در چابهار داشته باشیم.

می بینید که بندر یک دفعه ظرفیتش از دو میلیون به هشت میلیون تن می رسد و محدودیت پهلوگیری کشتی هم از روش برداشته می شود و در دو سه سال آینده مسیر حمل ریلی را در این بندر خواهیم داشت. از اون طرف صناعی که در حال استقرار هستند، از فولاد که 10 میلیون تن هدف گذاری شده و 1.6 میلیون تن آن هم الان روی خاک است، پتروشیمی در حال استقرار است، خط انتقال گاز دارد می آید، خب این یعنی اینکه یک پویایی صنعتی خوبی در آینده نزدیک در چابهار خواهیم داشت.

این همه، پالس ها و علامت هایی را برای صاحبان صنعت می فرستد. اگر صنعتی در کشور داریم که رویکردش صادراتی هست و مواد اولیه آن پتروشیمی می باشد، طبیعتاً هیچ جایی بهتر از چابهار برای استقرارش نیست و لذا آنها شروع به آمدن کرده اند.

مجموعه این اتفاقات حاصلش این شده است که انتظار داشته باشیم در چند سال آینده چیزی حدود 500 هزار نفر را در این شهر میزبانی کنیم و از آن طرف هم صناعی که در حال شکل گیری هستند. ما در دو سه سال گذشته حدود 420 قرارداد سرمایه گذاری بسته ایم که این تعداد از مجموع قراردادهای 10 سال قبلش هم به لحاظ تعداد قرارداد و هم به لحاظ حجم قراردادها بیشتر است.

یعنی این که اتفاق عجیبی در حال رخ دادن است. ما در سال گذشته 970 درخواست سرمایه گذاری در منطقه ثبت کرده ایم که توانستیم به حدود 200 درخواست پاسخ دهیم. لذا کار سختی را پیش رو داریم. اتفاقات زیادی دارد می افتد. اینکه چابهار، چابهار شده است مجموعه ای از این عوامل درونی و بیرونی است.

شاید نکته دیگری که چابهار را متفاوت کرده و پاسخی به سوال شما می باشد، این است که چرا این منطقه از تحریم ها خارج شده است. به نظر می آید چابهار به دلیل اهمیتش با منافع کشورهای خارج از منطقه خودمان گره خورده است. چابهار علاوه بر منافع ملی، جزو منافع منطقه ای است. وقتی کشورهایی در منطقه حضور دارند که منافعشان به وجود و فعالیت چابهار گره خورده است قطعاً به دنبال این خواهند بود که چابهار را در حاشیه امن قرار بدهند.

به رغم هجمه های سنگینی که علیه همه همکاران خوب زحمتکش ما در سازمان بنادر و وزارت راه در ارتباط با قرارداد چابهار و هم در ارتباط با واگذاری صورت گرفت، اعتقاد دارم باید به کسی که این قرارداد را انعقاد کرد، نشان لیاقت داد چون یکی از بهترین نوع قراردادهای بازاریابی یک بندر به شمار می آید و باعث جذب بار خیلی خوبی خواهد شد. منافع ملی ما را هم تقویت می کند و طبیعی هست اگر می خواستیم این میزان بار را خودمان جذب کنیم، هزینه های بسیار سنگین تبلیغاتی را باید انجام می دادیم. از آن طرف هم به دلیل اینکه یک شرکت خارجی و یا کشور ثالثی منافعش در چابهار درگیر شده، طبیعی است که برای خروج چابهار از این فضای تحریم هم کمک می کند.

کشورهایی که می خواهند از این ظرفیت استفاده کنند هم کمک می کنند و لذا معتقد هستم که خروج چابهار از تحریم ها یک تجربه و درس خیلی خوبی داشت و آن اینکه باید تلاش کنیم در همه مرزها، منافع کشورهای دیگر و منافع شرکت های بزرگ چند ملیتی و بین المللی را درگیر کنیم تا هزینه تحریم کردن کشور را در ابعاد مختلف بالا ببریم و اجازه ندهیم که این اتفاقات باز هم تکرار بشود. خلاصه اینکه چابهار به دلیل ویژگی های جغرافیایی و اهمیت اقتصادی که در منطقه پیدا کرده، تبدیل به یک کنشگر بین المللی در اختیار اقتصاد ایران شده است و اعتقاد این است که می تواند برای حضور و بازیگری در عرصه بین المللی یک ابزار قوی در اختیار نظام و اقتصاد کشور باشد.

***ایرنا: در بحث تهدیدها و فرصت ها این نگرانی وجود دارد که چابهار وارد رقابت با همسایگان منطقه ای اش از جمله بندر گوادر در پاکستان قرار گیرد، نظر جنابعالی چیست؟**

در این خصوص دیدگاه های متفاوت وجود دارد. برخی معتقد هستند که در رقابت با بنادر و رقبای منطقه ای همچون کشورهای همسایه، ممکن است، دچار یک سری تهدیدها باشیم. بدون تردید اگر در رقابت، همه مزایا و فرصت ها را برای خودمان بخواهیم و تمایل داشته باشیم که رقبای خودمان را از صحنه خارج کنیم، طبیعی است که یک سری تهدید برای ما خواهد داشت و نیز باعث ایجاد مسائلی در حوزه امنیت و در حوزه منافع می شود که ممکن در این منطقه وجود داشته باشد، خواهد گردید.

اعتقاد این است که ویژگی های ما، آنقدر ویژگی های برجسته و منحصر به فردی است که نباید نگران رقبای همسایه خود باشیم. ما بایستی بتوانیم بخشی از منابع آنها را هم متناسب با مزیت های خودمان در منطقه درگیر کنیم. یعنی به جای اینکه رقابت را در انحصار و تسلط کامل بر منطقه جستجو نماییم، رقابت را در همکاری مشترک تعریف می کنیم.

به عنوان مثال، می دانیم که بندر گوادر به شدت در آینده، توسعه صنعت با محدودیت منابع انرژی و قیمت انرژی مواجه خواهد بود و از این طرف هم ما دسترسی به منابع انرژی داریم و صنایع انرژی بر، قطعاً در چابهار شرایط بهتری دارند. اگر بتوانیم تقسیم کار را به گونه ای انجام دهیم که بخشی از فعالیت و منافع بندر گوادر به صنایع و فعالیت های چابهار وابسته شود، قطعاً یک سوپاپ اطمینان و یک امنیت برای منطقه است و این رقابت به فرصتی تبدیل می شود که می تواند به تقویت هر دو کمک کند.

نباید فراموش کنیم که گوادر در چارچوب یک پروژه خیلی مهم است اما انتهای پروژه کریدور همکاری های چین و پاکستان به بن بست می رسد و صرفاً می تواند به عنوان یک کانال یک طرفه تامین انرژی استفاده شود. یعنی چینی ها از طریق این کانال می توانند از انرژی خاورمیانه استفاده کنند. اما اگر پیوند میان گوادر و چابهار برقرار شود و همکاری آنها شکل بگیرد. آن وقت کالاهایی هم که می خواهند وارد بازار روسیه، آسیای میانه و خاورمیانه کنند، از چابهار می توانند بدرستی وارد این مسیر و مدار شده و به یک شبکه وسیع منطقه ای وصل شود.

لذا تلاش، نگاه و رویکرد ما هم در حال حاضر این است که بتوانیم یک سری پیوندهای همکاری را بین گوادر و چابهار به عنوان دو رقیب اصلی فعلاً برقرار کنیم. همین طور با بنادر جنوبی دریای عمان مثل صحار در عمان برقرار کنیم که بتوانند این همکاری ها تقویت کننده و هم افزا در منافع همه کشورها عمل کنند. به نظر می آید که عرصه رقابت در شرایط فعلی دنیا، رقابت در کنار همکاری، تا

*** ایرنا:** چابهار برای رسیدن به برنامه تعیین شده نیازمند زیرساخت های مناسب زمینی، هوایی و نیز ریلی است، چشم انداز آینده با توجه به عدم تکمیل این زیرساخت ها را چگونه می بینید؟

اعتقاد این است که برای سرعت بخشیدن به توسعه متوازن چابهار، نیازمند یک انسجام و یکپارچگی مدیریتی هستیم، به این معنا که همه دستگاه‌هایی که بخشی از فرآیند توسعه را در حال مدیریت و پیش بردن دارند، در یک نقطه باید بتوانند پیوند ها را با هم برقرار و همزمانی بین پروژه ها را بتوانند درست تنظیم کنند، به عنوان مثال، بندر چابهار، سال گذشته به بهره برداری رسید اما راه آهن به آن هنوز متصل نشده است و بنابر این از بخش عمده‌ای از ظرفیت بندر شاید نتوانیم استفاده کنیم، یا جاده کنونی ظرفیتش متناسب با ظرفیت بندر نیست.

این توضیح و این پیوندها و هماهنگی بین پروژه های زیرساختی باید در محلی اتفاق بیفتد، از آن طرف ما داریم پتروشیمی و فولاد می سازیم که این دو نیازمند گاز هستند و اگر گاز براساس زمانبندی همزمان با ساخته شدن این واحدها به چابهار نرسد، باز هم یک عدم هماهنگی زمانی بین این پروژه‌ها خواهیم داشت.

خوشبختانه برنامه‌های زمان‌بندی توسعه و تکمیل زیرساخت‌ها با فعالیت‌هایی که قرار است، شکل بگیرد در حال تنظیم است و فکر می کنم که به سمت و سوی خوبی داریم می رویم یعنی همزمان که راه‌آهن دارد توسعه پیدا می کند، طرح خط انتقال گاز هم از ایرانشهر به چابهار در حال اجرا و واحدهای صنعتی هم در حال پیشرفت هستند. تلاش می‌کنیم که برنامه‌های زمان‌بندی آنها را به گونه‌ای تطبیق دهیم که این طور نشود که واحد پتروشیمی راه بیفتد و گاز نرسیده باشد و یا این طور نشود که تولید پتروشیمی داشته باشیم ولی ارتباط ما با بندر برای صادرات محصول آن برقرار نشده باشد. این هماهنگی را داریم انجام می دهیم و امیدواریم که با پیش بینی های انجام شده و هماهنگی که بین سازمان ها و نهادها در حال شکل‌گیری است بتوانیم این همزمانی طوری پیش ببریم که اتلاف منابع به حداقل برسد و هرچه زودتر این ظرفیت و پتانسیل در اختیار اقتصاد کشور قرار بدهیم.

*** ایرنا:** با توجه به مسوولیت های اجتماعی سازمان منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار، برای مقابله با توسعه ناموزون و ایجاد فرصت های اشتغال برای افراد بومی چه برنامه های دارید؟

برای اینکه توسعه را پایدار و متوازی در منطقه داشته باشیم، نیازمند تدابیری است که خارج از ماموریت‌های اصلی ما است، اگر فکر کنیم صرفاً با ایجاد صنعت و زیرساخت یا فعالیت هایی از این دست که امروز به عنوان ماموریت اصلی دنبال می کنیم، حتماً اینجا توسعه شکل خواهد گرفت و پایدار خواهد شد، به نظرم مقداری بیراه رفته ایم. برای توسعه پایدار در منطقه اولین و اصلی ترین موضوعی که به آن معتقدیم و متعهدانه دنبال می‌کنیم، مشارکت حداکثری جوامع محلی است. یعنی به شدت در امر مشارکت پذیر کردن مردم کار می‌کنیم. طی سال های اخیر هم در حوزه آموزش، بهداشت و توانمند سازی جوامع محلی برنامه های خوبی را شروع کرده ایم و در این راستا به مدارس صرفاً نگاه فیزیکی نداشته ایم و فکر می‌کنیم که اگر این توسعه در آینده بخواند در جایی شکل بخواند بگیرد حتماً باید نیروی متخصص ماهر مورد نیاز متناسب با صناعی که در حال شکل‌گیری است در منطقه تولید بشود.

الان در حوزه آموزش اولین و اصلی ترین ماموریتی که به عهده گرفته ایم، کمک کردن به ارتقای کیفیت آموزش است. یعنی در کنار آموزش دانش‌آموزان، به دنبال آموزش معلمان نیز هستیم. باید برای افزایش کیفیت، حتماً معلم با کیفیت سر کلاس باشد تا بتواند به دانش‌آموزان کمک کند.

در دو سال گذشته دوره های متنوعی را برای معلمان از مقطع دبستان تا دبیرستان برگزار کرده ایم. با کمک اساتید و مربیان حرفه ای در چابهار و همه شهرهای اطراف آن هم دوره برگزار کردیم. این دوره‌ها مستمر است و ادامه دارد.

در حوزه توانمندسازی ما یک مرکز فنی حرفه ای را در مجموعه سازمان راه اندازی کرده ایم. در سال گذشته برای بیش از هزار نفر به صورت رایگان دوره های اولیه مهارتی را برگزار کردیم که بخشی از آنها وارد صنعت شده اند و بخشی دیگر دوره تکمیلی را می گذرانند.

از طرف دیگر هم فکر کردیم که زیرساخت‌های آموزش را توسعه دهیم و ما الان با دانشگاه صنعتی شریف وارد یک تفاهم شده ایم و

هدف از آن ارتقای کیفیت آموزشگاه بین المللی خودمان است. همچنین مرکز رشدی را راه اندازی کرده ایم و الان در حال توسعه اش به پارک علم و فناوری و منطقه ویژه علم و فناوری هستیم. اخیراً هم مرکز نوآوری و فناوری معاونت علمی ریاست جمهوری را در اینجا استقرار دادیم که در این حوزه کار کنند.

یکی دیگر از کارهای ماندگار بحث ارتقای سطح دبیرستان اینجا است. در این دبیرستان حدود 30 دانش آموز درس می خوانند که 24 نفرشان سال گذشته در دانشگاه ها پذیرفته شدند که یکی از آنها در دانشگاه صنعتی شریف پذیرفته شد که اتفاقاً از خانواده مستضعفی است و خودش می گفت که اگر وارد این فضا نشده بود، ممکن بود به دانشگاه وارد نمی شد. جالب این است که خیلی از این بچه ها به رغم اینکه امکان قبول شدن در رشته های فنی داشتند، رشته دبیری را انتخاب کردند چون یکی از مشکلات اصلی این منطقه است.

در بحث توانمند سازی زنان و ایجاد مشاغل خانگی نیز کار کرده ایم. در این خصوص کارگاه هایی را در این حوزه ها فعال کرده ایم و با بنیاد کار آفرینی زنان و جوانان ، توافق نامه ای را داریم . الان در حوزه توانمندسازی حاشیه شهر چابهار گروه های را تشکیل داده اند و بیش از یک سال است که دارند کار می کنند.

اینها بخشی از اقداماتی است که سازمان در حوزه مسوولیت اجتماعی در دستور کار قرار داده است و از اواخر سال گذشته احساس کردیم که باید یک انسجام و شکل مناسب تری در این مسیر ایجاد کنیم و به این دلیل از موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران کمک خواستیم. ما با افتخار می توانیم بگوییم که اولین سازمان در بین مناطق آزاد و بسیاری از بنگاه های اقتصادی کشور هستیم که سند مسوولیت اجتماعی سازمان را تنظیم کرده ایم و دارای نظامنامه هستیم و موضوعاتی که باید به آن عمل کنیم را مطالعه کرده و نیازها را سنجیده ایم و در حوزه های آموزش، بهداشت، بهبود محیط زیست و برای هر کدام از این ها سیاست ها و برنامه هایی را مشخص کرده ایم. از امسال شرکت های مستقر در منطقه و هم سازمان منطقه آزاد باید بخشی از منابع و عایدات خودشان را باید صرف هزینه های اجتماعی کنند. این اقدام نه به عنوان یک کمک که یک تکلیف است که باید به آن عمل کنند. موضوع هزینه کرد درآمدهای حاصل هم موضوعات مشخصی است که مبتنی بر یک نیازسنجی است که از ظرفیت منطقه شکل گرفته است.

*** ایرنا: در راستای مسوولیت اجتماعی برنامه منطقه آزاد برای ارتقای زیرساخت های ورزشی و آموزشی منطقه چیست؟**

بودجه ای که در سال 97 برای زیرساخت های ورزشی در منطقه چابهار آزاد چابهار تخصیص داده شد از کل پروژه های عمرانی وزارت ورزش و جوانان در سیستان و بلوچستان بیشتر است.

ما یک دهکده ورزشی به وسعت حدود 40 هکتار طراحی کرده ایم و مناقصه آن در دست اجرا و پیمانکارش در حال انتخاب شدن است و فکر می کنم تا پایان دی ماه عملیات اجرایی اش شروع شود و 51 میلیارد تومان قیمت پایه اش است. ساخت یک سالن کریکت و یک ورزشگاه کریکت هم در این دهکده به عنوان اولین پروژه تعریف شده است.

این را هم اضافه کنم که ما حامی اول تیم ملی کریکت ایران هستیم به دلیل اینکه از 14 بازیکن تیم ملی کریکت 13 تای آنها از چابهار هستند. چرا که این منطقه خاستگاه این ورزش در کشور است.

ما در حوزه فوتبال ساحلی نیز یک تیمی که به لیگ برتر راه پیدا کرده بود و داشت از هم می پاشید را مورد حمایت قرار دادیم و سال گذشته موسسه فرهنگی ورزشی را به همین دلیل در سازمان ایجاد کردیم. با مشارکت شرکت های خصوصی و شرکت هایی که فعال هستند، همه ورزش هایی که از استان به رده ملی و بین المللی راه پیدا می کنند را مورد حمایت قرار خواهیم داد.

درخصوص ورزش موج سواری، برای اولین بار برای مسابقات بین المللی موج سواری، یک جوان از یکی از روستاهای چابهار را به مسابقات ژاپن اعزام کردیم.

در همین حال سند مسوولیت اجتماعی شرکت ها را داریم تبدیل به تکلیفش می کنیم، که بعد از ما هم انشالله مستمر و پایدار بماند. در حوزه آموزش هم فقط امسال شش مدرسه نیمه کاره را که سالها رها شده اند را پیش بینی منابع کردیم تا برای مهر 98 تکمیل کنیم و در اختیار آموزش و پرورش قرار بگیرند. برای سال آینده هم از منابع خودمان از محل بودجه های آموزش فرهنگ پیشنهاد کرده ایم که مدارس ایجاد کنیم.

عرض من این است با این رویکرد و اعتقاد، در حوزه مسوولیت اجتماعی فکر کنم در بعضی از حوزه ها از دستگاه اصلی هم داریم جلو

*ایرنا: در خصوص بحث اشتغالزایی و بکارگیری نیروهای بومی چه برنامه هایی خصوصا در مناطق حاشیه ای چابهار دارید؟

در حوزه اشتغال ایرادی که وارد بوده نوع فعالیت های منطقه آزاد است. زمانی که وارد منطقه شدم تقریباً تمام فعالیت هایی که در منطقه شکل می گرفت اساس آن تجارت و بازرگانی بود. مجموع ارزش تولیدات منطقه آزاد چابهار در ابتدای دولت یازدهم (سال 92) 50 میلیارد تومان بود و این یک فاجعه بعد از 20 سال بود. کاری که انجام شد یک آسیب شناسی در ارتباط با عملکرد مناطق البته در سطح ملی بود که برای چابهار ما با تمرکز بیشتری این را دنبال کردیم. سعی کردیم بر اساس آن آسیب شناسی یک باز تعریف ماموریت و ترسیم یک نقشه راه برای منطقه داشته باشیم.

حاصلش این شد که استراتژی ما از تجارت به تولید تغییر پیدا کرد و ما شروع کردیم از ابتدای دولت حرکت کردن در مسیر تولید، در پایان سال 96 ارزش تولیدات منطقه از هزار و 56 میلیارد تومان عبور کرد. هر چند تولیدات ما بیش از این عدد بوده است. تولیدات منطقه آزاد از لوله و پروفیل فلزی تا محصولات پایین دستی پتروشیمی، پلاستیکی، مواد غذایی و مواد شیمیایی دربرمی گیرد و حاصل فعالیت های حدود 130 واحد فعال تولیدی در منطقه است.

از حدود 400 قرارداد سرمایه گذاری که بسته شده است، 167 قرارداد، پیشرفت فیزیکی بالای 30 درصد دارد، یعنی انتظار ما این است که ظرف سال های آینده - البته این چند ماه به علت نوسان نوسانات ارزی و اختلالاتی که سیستم اقتصادی پیش آمده بود یک مقدار فعالیت های تولیدمان را کند کرد - برنامه این است که در سال های آینده شاهد یک رشد بسیار فزاینده چند ده برابری را در حوزه تولید در منطقه داشته باشیم، دلیلی هم که تولیدمان این افزایش را پیدا کرد، این بود که ما آمدمیم متناسب با مزیت های رقابتی منطقه، فعالیت تعریف کردیم و منتظر نماندیم که تولیدکنندگان سراغ ما بیایند.

ما یک مطالعات بازار متناسب با ظرفیت های خودمان انجام دادیم و بعد آمدمیم فهرست فعالیت های توجیه پذیر در منطقه را تنظیم کردیم و سراغ صاحبان این صنایع رفتیم و شروع کردیم به آوردن و استقرار آنها در منطقه و خوشبختانه هم خوب پاسخ گرفتیم و در حال فعالیت هستند.

بنابراین، برای این صناعی در حال شکل گیری دو کار انجام داده ایم. یکی آنکه نیروهای مورد نیازش را تربیت کرده و از آن طرف این صنایع را تکثیر کرده ایم، تا هم مردم بتوانند با آن صنایع ارتباط برقرار کنند و هم اینکه نیروی کارشان را از منطقه خودمان تامین کنند و این نکته زمینه ای برای ایجاد اشتغال پایدار و ماندگار در منطقه است.

فکر می کنم که این مسیر، مسیر خوبی است زیرا دیدگاه مردم صرفاً اشتغال در بخش های دولتی نیست و اشتغال را صرفاً کارمندی نمی دانند. حضور در صنعت را هم به عنوان یک فرصت شغلی نگاه می کنند. اتفاقاً برخی از صنایع به دلیل نوع فعالیتشان و بازده پروژه های شان پرداخت های خوبی هم می کنند و لذا مشتریان و تمایل عمومی برای رفتن به سمت این صنایع بالا رفته است و این به عنوان یک ماموریت در حوزه بخش تقاضای نیروی کار و مهارت آموزی را در اولویت قرار داده ایم و در بخش عرضه فرصت های کار هم توسعه صنایع را در دستور داریم و اگر این دو بخش با قاعده خاصی به سمت جلو حرکت کنند اثرات خوبی در آینده اشتغال منطقه و اقتصاد محلی خواهد گذاشت.

*ایرنا: نظر جنابعالی در خصوص حضور نیروهای کار خارجی در منطقه آزاد چیست؟

تلاش ما این است که حضور آنها را به حداقل برسانیم. البته واقعیت این است که بعضی از مشاغل و فعالیت ها هستند که نیروهای کار داخلی تمایلی به انجام شان ندارند. یعنی تقاضا برای آنها وجود ندارد و صاحبان کار مجبورند از نیروهای کار بیرونی استفاده کنند. در بعضی از فعالیت ها از کارگران هندی در صنایع طلا و جواهر خودمان استفاده می شود. زیرا تخصص های خوبی دارند و زمان می خواهد که نیروهای محلی در کنارشان آموزش ببینند. بعضی دیگر از فعالیت ها هم به گونه ای است که به لحاظ فرهنگی و شرایط مختلف، مردم محلی و هموطنان ما علاقه به انجام آنها ندارند و لذا نیروهای افغانی و پاکستانی جایگزین آنها می شوند.

همچنین تلاش کردیم نیروهای خارجی که به صورت غیرقانونی در منطقه حضور دارند به حداقل برسند و واحد کاری که در منطقه مستقر است، نظارت مستمری انجام می دهد و برخی اوقات پیش می آید که نیروهای غیر قانونی مشغول به کار باشند، برخورد با آنها

صورت خواهد گرفت. البته براساس قوانین منطقه آزاد اجازه کار به اتباع خارجی در منطقه می دهیم هر چند ضوابط خاص خودش دارد و اگر خارج از ضوابط صورت بگیرد و حتماً با آن برخورد صورت خواهد گرفت.

***ایرنا: در خصوص شفافیت اقتصادی سازمان منطقه آزاد چه تدابیر اندیشیده شده است؟**

یکی از ایرادات وارده به منطقه که نمی‌توانستیم پاسخ درخوری بدهیم، این بود که در گذشته نظارت و شفافیت در مناطق کمتر مورد توجه قرار می‌گرفت و یکی از افتخارات دولت روحانی این است که پای دستگاه‌های نظارتی به مناطق آزاد باز شد، یعنی اینکه دیوان محاسبات مثل سایر دستگاهها که رسیدگی می‌کند به بودجه و حساب‌های مناطق آزاد می‌رسد. سازمان بازرسی هم همانند سایر دستگاه‌ها، بازدیدهای دوره‌ای در مناطق آزاد دارد. علاوه بر آن خود دبیرخانه مناطق آزاد و شورای عالی مناطق آزاد به شفافیت در بودجه و برنامه تاکید ویژه‌ای دارند و شاید کمتر زمانی بوده است که به موقع بودجه مناطق بررسی و تصویب شود و به موقع صورت‌های مالی سازمان‌ها ارایه شود. بودجه سازمان در سال گذشته 600 میلیارد بوده و برای سال آینده حدود 700 میلیارد تومان بودجه برآورد شده است.

هم‌اینک بسیاری از سامانه‌ها مثل سامانه شهرسازی استقرار داده‌ایم و حتی پرتال سرمایه‌گذاری، حتی بحث درآمدها و سرمایه‌گذاری‌ها به صورت الکترونیکی شده است و بحث ورود و خروج منابع ما کاملاً تحت کنترل بوده و سامانه‌های انبار و اداری و گمرک ما شبکه و سامانه دارد و تحت کنترل گمرک جمهوری اسلامی است و خود سازمان و فرایندهای آن الکترونیکی بوده که از صدور پروانه گرفته تا تمام فعالیت‌های مالی عملیاتی که در منطقه انجام می‌شود.

***ایرنا: چه فعالیت‌هایی برای بهبود وضعیت آب و برق و سایر زیرساخت‌های روستای تیس - تنها روستای متعلق به منطقه آزاد چابهار - صورت گرفته است؟**

ما سال گذشته خط انتقال آب را به روستا رساندیم، اگرچه انتقال آب به درب منازل نیازمند اجرای شبکه‌های آبرسانی است و کار مطالعه و طراحی این شبکه انجام شده و کار واگذاری انشعابات آب در حال اجرا است و بعد از آن کار آسفالت معابر و روشنایی معابر صورت خواهد گرفت که کار روشنایی معابر در حال انجام است. مدرسه این روستا نیز 24 کلاس کم داشت که با سازمان نوسازی نوسازی توافق شد که به صورت مشارکتی این کمبود را حل کنیم. الان کار ساخت یک مدرسه 12 کلاسه شروع شده و کار جانمایی دو مدرسه دیگر در حال انجام است.

***ایرنا: درخصوص حل مشکل آب شهر چابهار نیز چه اقدامی صورت گرفته است؟**

مساله آب شرب نیست، مشکل از شبکه آبرسانی است. الان آب شیرین کنی که در منطقه کنارک است، هنوز امکان اضافه کردن ظرفیتش وجود دارد، منتهی شبکه‌های آبرسانی دارای مشکل هستند و سازمان آب و فاضلاب وظیفه دارد این شبکه‌ها را ایجاد کند. الان ما در منطقه آزاد مشکل آبرسانی نداریم. فعلاً آب را از سازمان آب و فاضلاب خریداری می‌کنیم اما با توجه به نیاز شهر، امسال مناقصه‌ای را برگزار کردیم که به میزان لازم آب را از بخش خصوصی خریداری خواهیم کرد و الان در حال ساخت یک آب شیرین کن هستیم و طبق برنامه ریزی صورت گرفته تا پایان امسال ما باید میزان آبی که از شهر استفاده می‌کنیم در اختیار شهر قرار گیرد و ما نیازمان را از این آب شیرین کن مستقل از سازمان آب و فاضلاب تامین خواهیم کرد.

الان با بخش خصوصی در حال مذاکره هستیم. الان آب تولید شده در آب شیرین کن کنارک حدود 30 هزار متر مکعب در روز است و الان ما حدود 4 هزار مترمکعب آب آن استفاده می‌کنیم که از اواخر امسال دیگر از آب شرب شهر استفاده نخواهیم کرد.

***ایرنا: در خصوص ساخت فرودگاه چابهار چه تدابیر اندیشیده شده است؟**

فرودگاه کنارک یک فرودگاه نظامی است و ضوابط خاص خودش دارد و استفاده از این فرودگاه برای مصارف غیر نظامی، سخت است. طی سالهای گذشته تلاش زیادی برای ساخت فرودگاه جدید در چابهار انجام شده و موضوع توسعه این فرودگاه هم مطرح بوده است.

دو سال پیش مجوزی برای ساخت یک فرودگاه جدید در شهر چابهار صادر شد و درخواست‌کننده آن نیز منطقه آزاد بود و بعد این

مساله به شرکت فرودگاه های کشور این مساله واگذار شد و اخيرا هم يك صحبت و توافقي با وزير راه و استاندار سيستان و بلوچستان براي واگذاري مجدد ساخت اين فرودگاه به سازمان منطقه آزاد صورت گرفت. اما چون ساخت اين فرودگاه زمان بر خواهد بود، از سال گذشته كار توسعه فرودگاه كنارك را دنبال كرديم و در اين راستا حدود 250 هكتار زمين را از نيروي هوايي خريداري كرده و كار طراحي يك ترمينال در انتهاي باند همين فرودگاه كنارك انجام داده ايم و قرار است قبل از پايان امسال عمليات ساخت اين ترمينال آغاز شود و تا زماني كه فرودگاه جديد به بهره برداري برسد از اين ترمينال استفاده خواهيم كرد.

*** ايرنا: درخصوص ميزان استفاده از نيروهاي بومي در منطقه آزاد سوالاتي در جامعه محلي مطرح است لطفا در اين خصوص توضيحاتي بيان فرماييد؟**

اين سوال در دوره هايي خيلي زياد بوده است و برخي اوقات پيش مي آيد كه در دفترم با برخي از مردم اين منطقه كه بعضا توانمند مالي و صاحب سرمايه هستند ديدار مي كنم و آنها بيان مي دارند كه بعد از 20 سال، اين اولين باري است كه وارد اين دفتر مي شوند. يك فاصله و شكاف عميقي بين منطقه آزاد و مردم و جامعه محلي وجود داشته است. در دولت روحاني، من دومين مدير بومي منطقه آزاد هستم، قبل از من هم مدير سازمان منطقه آزاد، فردي بومي بود.

اما اين فضا و اين تصاوير و اين ذهنيت ها در 25 سال شكل گرفته است و نبايد انتظار داشت ، ظرف چند سال كامل از بين برود اعتقاد اين است كه اين فضا در حال تغيير است و بسياري از مديران مياني در منطقه مديران بومي و اهل چابهار هستند.

واقعيت اين است زماني كه ما تجربه مديريت در سطح منطقه نداريم، بايد مرحله به مرحله، نيروهاي خودمان را وارد اين چرخه كنيم تا برسد به سطحي كه بشود مسووليت به آنها واگذار كرد . اما اگر صرفا به دليل اينكه فردي نيروي بومي هست و بخواهد بدون توجه به شايستگي و تجربه و تخصص از آن استفاده كنيم، آسيب جدي، نخست خود اين مردم خواهند خورد. ما مي گوييم اگر نيروي را مي خواهيد استخدام كنيد اولويت با افراد بومي است و مرحله دوم براي رسيدن به مدارج بالاتر مديريتي، نيازمند يك فرآيند تدريجي است. در اين مسير مردم و جوانان اين منطقه در حال رسيدن به مناصب مديريتي هستند و دارند تجربه مي كنند. من خودم جوانترين مدير عامل مناطق آزاد در کشور و بومي اينجا هستم . سه سال پيش كه وارد مجموعه شدم 37 ساله بودم. شايد كساني كه اين مسائل را مطرح مي كنند هنوز اين تغييرات را احساس نكرده اند و زمان خواهد برد.

***ايرنا: ارزايي جنابعالي از اقدام تروريستي اخير در چابهار را بيان كنيد**

واقعيت اين است كه مردم بسياري از تحليل هاي مغرضانه خصوصا بعد از اقدام تروريستي اخير را نمي پذيرند. واكنش ها نسبت به اين اقدام بسيار متفاوت با گذشته بود. يك انسجام و يك همگرابي پيش آمده بود كه گفته شود ما از آنها نيستيم و اينها (تروريست ها) از بيرون آمده بودند و مي خواستند اين منطقه را ناامن جلوه دهند.

در حالي كه در اقدامات تروريستي قبلي يك خفقان و يك احساس ناامني شديد كل استان را فرا مي گرفت. در زمان اقدام تروريستي اخير من در دفترم بودم و فضا را رصد مي كردم. اصلا اين فضاي عمومي همانند سابق نبود. همه موضع گرفتند و بيان مي داشتند يك عده اي مي خواهند اينجا را ناامن و فضا را ملتهب نشان دهند. اين ديدگاه غالب مردم است. بنابراين تغيير جهت و ديدگاه شروع شده است. مطمئن هستيم كه اقدام تروريستي اخير چندان اثرگذار نبود به دليل اينكه بار امنيتي اين انفجار بسيار پايين بود.

به گزارش ايرنا، منطقه آزاد تجاري - صنعتي چابهار در زميني به مساحت ۱۴ هزار هكتار و ۹ پيكره در ارديبهشت سال ۱۳۷۰ با مصوبه هيات وزيران رسميت يافت و در ۲۲ بهمن سال ۱۳۷۱ همزمان با كيش و قشم توسط مرحوم آيت الله علي اكبر هاشمي رفسنجاني رئيس جمهوري وقت رسما افتتاح شد.

منطقه آزاد تجاري - صنعتي چابهار، يكي از مناطق آزاد هفت گانه کشور است كه در راستاي اهداف اقتصادي کشور در مجاورت شهرستان چابهار و در حاشيه دريای عمان تاسيس شده است.

در آستانه اقتصاد و تجارت هزاره سوم، منطقه آزاد چابهار زيرساخت هاي لازم براي تبديل شدن به يك منطقه آزاد پويا را در حد قابل قبولي فراهم كرده است.

اين منطقه نه تنها در اقتصاد ملي نقشي موثر داشته بلكه در استان سيستان و بلوچستان نقطه اتكاء مهم و اساسي مردم و روزنه اصلي اميد

به زندگی اقتصادی و اجتماعی و سیاسی شده است.

منطقه مکران نیز از شرق هرمزگان تا شرق سیستان و بلوچستان گسترده است و شهرستان های سیریک، جاسک، کنارک و چابهار را شامل می شود.

سواحل مکران بهترین کرانه اقیانوسی کشور و از نظر آب و هوایی در معتدل ترین هوای جنوب کشور واقع شده است، این سواحل در زمینه اقتصادی به ویژه ترانزیت کالا، سرمایه گذاری های تجاری، صنعتی و گردشگری از جاذبه های منحصر بفردی برخوردار است. از نظر ژئوپولتیکی نیز همجواری سواحل مکران با کشورهای پاکستان و افغانستان، ظرفیت های ارتباطی این سواحل به پهنه اقیانوس هند و امکان اتصال کشورهای آسیای مرکزی به دریا های آزاد، بستر مناسبی را برای گسترش تعاملات منطقه ای و بین المللی فراهم کرده است.

